

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev2 1361/06
21.12.2006. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Predraga Trifunovića, predsednika veća, Vesne Popović, Jasminke Stanojević, Mirjane Grubić i Jovanke Kažić, članova veća, u parnici tužilaca AA, BB, VV, GG i DD, čiji je punomoćnik AB advokat iz Pančeva, protiv tužene Državne zajednice Srbija i Crna Gora - Ministarstva odbrane, Vojna pošta ___ ĐĐ, koju zastupa Odeljenje za imovinsko pravne poslove Odsek u Beogradu, radi isplate zarade, odlučujući o reviziji tužilaca izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Pančevu Gž.1.br.208/06 od 14.6.2006. godine, u sednici održanoj na dan 21.12.2006. godine, doneo je

P R E S U D U

ODBIJA SE kao neosnovana revizija tužilaca AA VV i GG izjavljena protiv presude Okružnog suda u Pančevu Gž.1.br.208/06 od 14.6.2006. godine.

ODBACUJE SE kao nedozvoljena revizija tužilaca BB i DD.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Opštinskog suda u Pančevu P.1.br.1396/04 od 2.9.2005. godine, usvojen je tužbeni zahtev tužilaca AA, BB, VV, GG i DD i obavezana tužena da tužiocima na ime razlike između isplaćenog i pripadajućeg iznosa plate za period od 1.7.2001. do 1.6. 2004. godine isplati iznose bliže opisane u izreci prvostepene presude zajedno sa kamatom i obavezana tužena da tužiocima naknadi troškove parničnog postupka.

Okružni sud u Pančevu presudom Gž.1.br.208/06 od 14.6.2006. godine, usvojio je žalbu tužene i prvostepenu presudu preinačio tako što je tužbeni zahtev odbio kao neosnovan.

Protiv pravosnažne drugostepene presude blagovremeno su izjavili reviziju tužioci pobijajući je zbog pogrešne primene materijalnog prava.

Ispitujući pravilnost pobijane presude na osnovu ovlašćenja iz čl. 399. ZPP ("Službeni glasnik RS", br.125/2004) u granicama razloga navedenih u reviziji a pazeći po službenoj dužnosti na bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 361. st. 2. tač. 9. ZPP i na pravilnu primenu materijalnog prava, Vrhovni sud je našao da revizija tužilaca AA, VV i GG nije osnovana, dok revizija tužilaca BB i DD nije dozvoljena.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, svi tužioci su bili u službi tužene u svojstvu profesionalnih vojnika i isplaćena im je manja zarada u visini prema mesecima i godinama kako je to navedeno u prvostepenoj presudi a zakonska zatezna kamata teče počev od 20-og u mesecu za prethodni mesec. U prvostepenom postupku je utvrđeno da je do razlike između isplaćenog i pripadajućeg iznosa plate došlo zbog neusklađivanja rasta boda sa neto zaradom u Republici Srbiji a u vojnom delu saveznog budžeta nisu bila obezbeđena sredstva koja bi omogućila doslednu primenu odredaba čl. 75. i 137. Zakona o Vojsci Srbije i Crne. Polazeći od tako utvrđenog činjeničnog stanja, po shvatanju prvostepenog suda, iz odredaba Zakona o Vojsci Srbije i Crne Gore i podzakonskih akata koji proizilaze iz ovih odredaba proizilazi obaveza tuženog da obezbedi sredstva za plate zaposlenih u vojsci u visini koji to propisi definišu i da ne postoji mogućnost da ukupna sredstva za plate zaposlenih budu niža od nivoa koje određuju ovi propisi zbog toga što plata svakog pripadnika vojske mora da bude na zakonskom nivou. Razlika između isplaćene plate i plate koja treba da bude isplaćena tužena je bila dužna da prema propisima o platama u Vojsci Državne zajednice Srbija i Crna Gora isplati najkasnije do 20-og u meseci za tekući mesec u odnosu na mesece u kome se plata isplaćuje. Zbog toga je usvojen tužbeni zahtev tužilaca.

Odlučujući o žalbi tužene, Okružni sud u Pančevu preinačio je prvostepenu presudu tako što je tužbeni zahtev tužilaca odbio smatrajući da je pogrešan stav prvostepenog suda da tuženu obavezuju odredbe Zakona o Vojsci Srbije i Crne Gore i podzakonski akti. Po shvatanju Okružnog suda, tužiocima ne pripada razlika zarade za sporni period jer odredbom čl. 75. Zakona o Vojsci Srbije i Crne Gore je propisan način utvrđivanja ukupnog iznosa sredstava za plate ali je ona primenjiva u onoj meri i visini odobrenih sredstava saveznog budžeta. Zbog toga se u konkretnom slučaju ima primeniti Uredba o platama i drugim novčanim primanjima profesionalnih vojnika i civilnih lica u Vojsci Srbije i Crne Gore koja propisuje i bliže utvrđuje načine bodovanja plata i kriterijume za isplatu. Odredba čl. 52. st. 1. i čl. 75. i 137. Zakona ukazuje na okolnost postojanja okvira ukupnih iznosa novčanih sredstava koja se izdvajaju u skladu sa Zakonom o saveznom budžetu odnosno iz saveznog budžeta koja se izdvajaju u svrhe isplate plata zaposlenih u vojsci pa i tužiocima. Stoga su plate, po oceni Okružnog suda, isplaćivane u skladu sa izdvojenim sredstvima a odredba čl. 75. Zakona o Vojsci je samo osnov za obračun plata.

Po oceni Vrhovnog suda, Okružni sud je pravilno primenio materijalno pravo kada je preinačio prvostepenu presudu i odbio tužbeni zahtev tužilaca jer u radnjama tužene nema nezakonitog i nepravilnog rada organa da bi država bila odgovorna za štetu po čl. 172. Zakona o obligacionim odnosima.

Pravo na platu je jedno od osnovnih prava i profesionalnih vojnika. To pravo ima svoj neposredni izvor u ugovoru o radu ili rešenju funkcionera kao pojedinačnim aktima. Plate pripadnika vojske (oficira, podoficira, civilnih lica i profesionalnih vojnika) takođe se utvrđuju rešenjem kao pojedinačnim aktom čiju kontrolu vrši drugostepeni organ po žalbi i nadležni sud u upravnom sporu. Odluku o visinu plate (rešenje) za pripadnike vojske donosi starešina na osnovu čl. 152. Zakona o Vojsci, a kontrola zakonitosti te odluke vrši se na osnovu čl. 156. istog Zakona. Kriterijumi za određivanje plate (čin, položajna grupa, rezultati rada i ostalo) određeni su Uredbom o platama i drugim novčanim primanjima profesionalnih vojnika i civilnih lica u Vojsci Jugoslavije ("Službeni list SRJ", br. 35/94...54/2002). Savezna Vlada u smislu čl. 52. st. 1. Uredbe u vezi sa čl. 75. i 137. Zakona o Vojsci određuje koeficijent za utvrđivanje ukupnog iznosa sredstava za plate profesionalnih vojnika i civilnih lica u vojsci, a prema stavu 2. tog člana Savezni ministar odbrane u okviru ukupnih iznosa novčanih sredstava donosi odluku o vrednosti boda, odnosno koeficijenta za obračunavanje plata i drugih novčanih primanja. Prilikom određivanja koeficijenta za utvrđivanje ukupnog iznosa sredstava za plate Savezna Vlada je kao jedan od korisnika sredstava iz saveznog budžeta poštovala Zakon o finansiranju SRJ ("Službeni list SRJ", br. 26/95 i 56/03 - član 25. do 29.) po kome je između ostalog, propisano da je za izvršenje saveznog budžeta odgovorna Vlada i da su organi i organizacije SRJ dužni da svoje predračune sredstava usklade sa iznosima sredstava utvrđenih u budžetu i da su nosioci - korisnici sredstava iz saveznog budžeta mogli ostvarivati obaveze na teret tih sredstava u granicama budžeta raspoređenih sredstava za određene namene do kraja godine za koju se budžet donosi. Samo je Vlada ovlašćena da menja namenu i visinu sredstava raspoređenih u saveznom budžetu.

Imajući u vidu izloženo, odredba čl. 75. Zakona o Vojsci ne predstavlja neposredan izvor prava na isplatu plata profesionalnih vojnika. Po toj odredbi ukupan iznos sredstava za plate profesionalnih vojnika utvrđuje se prema zvaničnom podatku i neto zaradi koja služi kao osnov za utvrđivanje zarada zaposlenih u republici članici na čijoj teritoriji je sedište Saveznog ministra za odbranu objavljen u "Službenom glasniku" te Republike, s tim da prosečna plata po činu i položaju profesionalnih oficira i oficira po ugovoru ne može biti manja od tri niti veća od pet neto zarada iz tog stava. Upotrebljen izraz "ukupan iznos" i "utvrđuje se" ukazuju da citirana odredba ne predstavlja neposredan izvor prava za određivanje visine plate već je njen smisao da odredi visinu potrebne sume i sredstava u budžetu po određenim parametrima. (Rešenje Saveznog ustavnog suda IV U.br.32/96 od 15.5.1996. godine). Prem tome, imajući u vidu nemogućnost neposredne primene čl. 75. Zakona o Vojsci, činjenice da se plate profesionalnih vojnika utvrđuju pojedinačnim upravnim aktom, da se zakonitost tih akata i pravilnost obračuna ocenjuju u upravnom postupku pred nadležnim organom i eventualno upravnom sporu, to isplata plata u skladu sa pravosnažnim pojedinačnim aktom ne predstavlja nepravilan i nezakonit rad državnog organa da bi država kao pravno lice bila odgovorna za naknadu štete po čl. 172. ZOO.

Zbog toga nisu osnovani revizijski navodi tužilaca AA, VV i GG o pogrešnoj primeni materijalnog prava i da je Ministar odbrane nepravilno i nezakonito vršio svoju funkciju jer nije vršio usklađivanje koeficijenta za plate zaposlenih u Vojsci Srbije i Crne Gore niti je drugostepeni sud cenio nespornu činjenicu rasta nivoa deviznih rezervi države, nenamensko korišćenje vojnog dela budžeta za druge namene i ponašanje Savezne Vlade i Skupštine SRJ i Državne zajednice u pogledu kršenja obaveze donošenja završnog računa - budžeta i izmenu propisa o Vojsci, odnosno usklađivanje finansijskih propisa a pravima koja su utvrđena Zakonom o Vojsci. Kao što je već navedeno, izvor pojedinačne obaveze predstavlja rešenje nadležnog starešine i njegovu zakonitost ne može da ocenjuje redovni sud jer je propisan drugi pravni put (žalba u upravnom postupku i vođenje upravnog spora). Država bi odgovarala za štetu ukoliko je njen organ bez zakonskog razloga uskratilo isplatu u celini ili delimično ili je vršio selekciju prilikom ispunjenja obaveze po rešenjima starešine ili na drugi način nepravilno i nezakonito postupao u izvršenju pojedinačnih rešenja. Zato navodi u vezi propusta Saveznog parlamenta i Savezne Vlade i eventualno postojanje kolizije Zakona o Vojsci sa Zakonom o finansiranju SRJ su u konkretnom slučaju bez uticaja na odgovornost tužene države za naknadu štete.

Na osnovu izloženog, odlučeno je kao u stavu jedan izreke ove presude primenom čl. 405. ZPP.

Revizija tužilaca BB i DD nije dozvoljena.

Tužbeni zahtev tužilaca u ovoj parnici odnosi se na potraživanje u novcu. Tužioci su podneli tužbu dana 31.5.2004. godine a preinačili je na ročištu za glavnu raspravu koje je održano dana 21.4.2005. godine u smislu čl. 194. st. 1. ZPP povećanjem tužbenog zahteva i to tužilac BB na 492.359,91 dinar a DD na 306.272,508 dinara. Tužbeni zahtev tužilaca je usvojen prvostepenom presudom dok je drugostepenom presudom njihov tužbeni zahtev odbijen a vrednost predmeta spora revizijom pobijanog dela pravosnažne presude je manja od 500.000,00 dinara.

U parnicama iz radnog odnosa kada se tužbeni zahtev odnosi na potraživanje u novcu dozvoljenost revizije ceni se kao i kod drugih novčanih potraživanja ako je tužba preinačavana prema odredbama Zakona o parničnom postupku koje su važile na dan preinačenja tužbe, a ako tužba nije preinačava prema odredbama Zakona o parničnom postupku koje su važile na dan podnošenja tužbe.

Prema čl. 394. st. 2. ZPP koji je bio na snazi kada su tužioci preinačili tužbu, revizija nije dozvoljena u imovinsko pravnim sporovima kada se tužbeni zahtev odnosi na potraživanje u novcu ako vrednost predmeta spora pobijanog dela pravosnažne presude ne prelazi 500.000,00 dinara.

Kako vrednost predmeta spora revizijom pobijanog dela pravosnažne presude ne prelazi 500.000,00 dinara, revizija tužilaca BB i DDD nije dozvoljena po čl. 394. st. 2. ZPP.

Na osnovu izloženog odlučeno je kao u stavu dva izreke ovoga rešenja primenom čl. 404. ZPP.

Predsednik veća-sudija,

Predrag Trifunović, s.r.

Za tačnost otpravka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

sd